

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

Executive Summary

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร และ พื้นที่ โดยทำหนังสือขอตกลงความร่วมมือ กับหน่วยงานของอำเภอแม่สะเรียง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่คง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วม องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียงและเทศบาลตำบลแม่สะเรียง เพื่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะได้เริ่มดำเนินงานตั้งแต่เดือน มกราคม 2552 – มกราคม 2555 - โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) ศึกษาสภาพที่เป็นจริงในการจัดการขยะชุมชนของอำเภอแม่สะเรียง 2.)สำรวจความต้องการจำเป็นในการจัดการขยะชุมชนของอำเภอแม่สะเรียง 3.)การจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสู่การปฏิบัติในการบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม 4.)สร้างนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ในการบริหารจัดการขยะเพื่อชุมชน 5.) ประเมินผลการมีส่วนร่วมในการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติในการบริหารจัดการขยะ

โครงการวิจัยนี้ได้เริ่มต้นจากการ คณะทำงานเครือข่ายวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่-ภาคเหนือตอนบน (ABC-UN) นำโดย รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ จงแก้ววัฒนา พร้อมด้วยนักวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เสริมสุข บัวเจริญ นายอำเภอแม่สะเรียง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแม่สะเรียง ปลัดเทศบาลตำบลแม่สะเรียง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และตัวแทนชุมชน ได้เข้าร่วมประชุมโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมของอำเภอแม่สะเรียง ปลัดเทศบาลตำบลแม่สะเรียงได้รายงานวิกฤติขยะของอำเภอแม่สะเรียงให้นายอำเภอทราบเป็นวาระเร่งด่วนเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพราะจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และการท่องเที่ยวของอำเภอแม่สะเรียง ท่านนายอำเภอได้ให้ทุกภาคส่วนที่เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็นในการแก้ปัญหาในภาพรวมของอำเภอแม่สะเรียง เนื่องจากพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละพื้นที่มีเขตติดต่อกัน การกำจัดขยะมูลฝอยในอำเภอแม่สะเรียงส่วนใหญ่ยังใช้ไม่ถูกวิธี โดยวิธีเทกองและเผาทิ้งแบบไม่ถูกหลักสุขาภิบาล ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขอนามัยกับผู้คนที่อยู่บริเวณใกล้เคียง เช่น ปัญหาของกลิ่น ปัญหาแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงต่างๆ ที่เป็นพาหะนำเชื้อโรค นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน ปริมาณขยะชุมชนที่เกิดขึ้นประมาณวันละ 2-3 ตัน ที่ประชุมได้สรุปประเด็นการบริหารจัดการขยะชุมชนอำเภอแม่สะเรียง จะต้องมีความร่วมมือกันระหว่าง เทศบาลและองค์การ

บริหารส่วนตำบล โดยขอให้นักวิจัยเป็นที่ปรึกษาในการสำรวจ และการวิจัยเชิงพัฒนา ตลอดจนให้คำแนะนำในการสร้างกระบวนการบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม ของอำเภอแม่สะเรียงโดยใช้คำขวัญ “แม่สะเรียงสวยด้วยมือเรา”

ได้มีการประชุมประชุมร่วมต่อเนื่องโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย กำหนดแนวทางในการปฏิบัติ และการรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในการบริหารระบบการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยการประสานงานและความร่วมมือระหว่าง เทศบาลตำบลแม่สะเรียง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่คง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ขม และนักวิจัย ซึ่งมีผลสรุปการประชุม ดังนี้

2.1 การศึกษาเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม

2.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม

2.3 การนำแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมสู่การปฏิบัติ

การดำเนินการวิจัยการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม อำเภอ แม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ครั้งนี้มีขั้นตอนในการวิจัย คือ การวางแผนการวิจัย กำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบไปด้วยขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ และขั้นติดตามประเมินผล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลอำเภอแม่สะเรียง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ขม และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่คง ซึ่งประกอบด้วย

2.1 กลุ่มข้าราชการอำเภอแม่สะเรียง

2.2 กลุ่มร้านค้า

2.3 กลุ่มสถานศึกษา

2.4 กลุ่มชุมชนตลาดนัด

2.5 กลุ่มโรงแรม

2.6 กลุ่มชุมชนศาสนสถาน

2.7 กลุ่มชุมชนในครัวเรือน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกเป็น

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในขั้นเตรียมการและการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม ประกอบไปด้วยนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแม่สะเรียง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ขาม และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่คง จำนวน 7 กลุ่ม

3.ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการนำแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการขยะสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วยชุมชนนาร่อง ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแม่สะเรียง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ขาม และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่คง พื้นที่ละ 1 ชุมชน จำนวน 4 ชุมชน ประกอบด้วย

3.1 ชุมชนนาร่อง บ้านโป่งใน	หมู่ 12	เทศบาลตำบลแม่สะเรียง
3.2 ชุมชนนาร่อง บ้านทุ่งพร้าว	หมู่ 4	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง
3.3 ชุมชนนาร่อง บ้านหนองป่าแขม	หมู่ 10	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่คง
3.4 ชุมชนนาร่อง บ้านจอมกิตติ	หมู่ 13	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ขาม

4.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การประเมินผลการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมี ส่วนร่วม ประกอบด้วยเทศบาลตำบลแม่สะเรียง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ขาม และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่คง

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้มาจาก 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลการสนทนากลุ่ม จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ จากการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสำรวจความต้องการจำเป็นในการจัดการขยะชุมชนอำเภอแม่สะเรียง 2) ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม การประชุมปฏิบัติการ ในการจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสู่การปฏิบัติในการบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม 3) ข้อมูลจากการสังเกต การบันทึกและแบบประเมิน เพื่อประเมินผลการมีส่วนร่วมในการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติในการบริหารจัดการขยะชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามมาแปลงข้อมูลเป็นรหัสตัวเลขและบันทึกลงในสื่อคอมพิวเตอร์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1) ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมบางประการใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ (Percentage) และความถี่ (Frequency)

2) ข้อมูลผลการสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและความต้องการที่จำเป็นในการจัดการขยะชุมชนของอำเภอแม่สะเรียงและการมีส่วนร่วมในการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร และการบริหารจัดการสำหรับการนำแผน กลยุทธ์สู่การปฏิบัติ การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติ ปัญหาอุปสรรคของการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติและแนวทางการบริหารการพัฒนา เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและจัดหมวดหมู่แล้วสรุปเป็นประเด็นหลักและพรรณนาข้อความอย่างละเอียด เริ่มจากการทำการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นแล้วนำข้อมูลที่มีความหมายในกลุ่มกลยุทธ์เดียวกันให้อยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน

ผลการศึกษาศึกษาเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยสรุปข้อมูลพื้นฐานของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน พบว่า การกำจัดขยะมูลฝอยในอำเภอแม่สะเรียงส่วนใหญ่ยังใช้ไม่ถูกวิธี โดยวิธีเทกองและเผาทั้งแบบไม่ถูกหลักสุขาภิบาล ยังขาดสำนึกและถึงแม้ชุมชนบางส่วนจะทราบวิธีการคัดแยกขยะแต่ขาดการปฏิบัติที่จริงจัง ที่จะนำไปใช้ประโยชน์และสร้างรายได้ ชุมชนยังมีความคิดว่าเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดเก็บและกำจัด การบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความเข้าใจ ในกระบวนการบริหารจัดการขยะชุมชนในภาพรวม

นักวิจัยได้ดำเนินการการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมของอำเภอแม่สะเรียง ดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participating Action Research : PAR) เป็นวงจรการนำเสนอประกอบด้วยการวางแผนการปฏิบัติและสังเกต และสะท้อนการปฏิบัติรวม 3 วงจร โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การระดมสมอง (Brain storming) และกระบวนการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ซึ่งปรากฏผลการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมของอำเภอแม่สะเรียงดังนี้

ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง และสำรวจความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการขยะชุมชน

ด้านข้อมูลพื้นฐานของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน พบว่าในครัวเรือนของประชาชนไม่มีการแยกประเภทขยะ คิดเป็นร้อยละ 59.7 มีการกำจัดขยะในครัวเรือนใส่ถุงรวมกันแล้ววางไว้ตรงจุดทิ้งขยะ เทศบาลจัดเก็บคิดเป็นร้อยละ 71.0 ปริมาณขยะที่เกิดจากครัวเรือนมีปริมาณวันละ 1 – 2 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 54.8 ในครัวเรือนของประชาชนมีถังขยะหรือที่รองรับขยะคิดเป็นร้อยละ 77.1 ประชาชนใช้บริการจัดเก็บมูลฝอยของเทศบาล/อบต.คิดเป็นร้อยละ 69.4 และมีวิธีการกำจัดมูลฝอยครัวเรือนโดยการเผาคิดเป็นร้อยละ 54.5 ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ณ แหล่งกำเนิด โดยประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจคิดเป็นค่าร้อยละมากกว่า ร้อยละ 90

สภาพปัญหาในการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในครัวเรือน อำเภอแม่สะเรียง พบว่าปัญหาจากเทศบาล ประชาชนและชุมชนส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และประชาชนตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยพบว่ามีส่วนที่ตอบคำถามยังไม่ถูกต้อง

การปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชน อำเภอแม่สะเรียง พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับ การทิ้งลงถังขยะที่เทศบาลจัดไว้ให้ การมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะในชุมชนโดยการทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทาง การแยกขยะที่สามารถนำไปขายได้แล้วนำกลับไปขายให้ร้านรับซื้อของเก่าหรือรถรับซื้อของเก่าตามบ้าน และการนำของเก่ามาคัดแปลงเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่อีก

รูปแบบวิธีการจัดการขยะมูลฝอยภายในครัวเรือนของประชาชน อำเภอแม่สะเรียง ส่วนใหญ่มีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยภายในครัวเรือนเป็นบางครั้ง ทุกครั้งที่มิขยะเปียกขยะแห้งในบ้านจะรวมกันทิ้งในถังขยะใบเดียวกัน เมื่อถังขยะเต็มจึงจะมีการเก็บรวบรวมไปทิ้งในถังขยะใบใหญ่กว่าเพื่อรอการเก็บขนต่อไป

ผลการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมของอำเภอแม่สะเรียง

ดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participating Action Research : PAR) เป็นวงจรการนำเสนอประกอบด้วยการวางแผนการปฏิบัติและสังเกต และสะท้อนการปฏิบัติรวม 3 วงจร โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การระดมสมอง (Brain storming) และกระบวนการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) และเทศบาลตำบลแม่สะเรียง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สะเรียง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่คงและองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยวม ได้นำวิธีการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารจัดการและสามารถพัฒนาจนประสบความสำเร็จในการ

บริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งแฉดล้อมได้ ผลการวิจัยสรุปได้เป็นแนวทาง กลยุทธ์การดำเนินงานการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ได้ดังนี้

1. การกำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายคือ
 - 1) การลดปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนด้วยกระบวนการต่างๆ
 - 2) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยขนาดใหญ่
 - 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย
2. การกำหนดแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ โดยมีแผนงานหรือโครงการและกิจกรรมตามกลยุทธ์ดังนี้

วิสัยทัศน์ : แม่สะเรียงสวยด้วยมือเรา

ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 การลดปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนด้วยกระบวนการต่างๆ

แนวทางปฏิบัติ

1. การคัดแยกขยะมูลฝอยที่สามารถใช้ประโยชน์ได้กลับมาใช้ประโยชน์มากที่สุด
2. การส่งเสริมการใช้สินค้าจากวัสดุที่ใช้แล้ว
3. การนำเทคโนโลยีที่สะอาดมาประยุกต์ใช้ในการลดการเกิดของเสีย

ประเด็นยุทธศาสตร์ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยขนาดใหญ่

แนวทางปฏิบัติ

1. การส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอย
2. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอยบริเวณแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยขนาดใหญ่ซึ่งมีประชาชนใช้บริการเป็นจำนวนมาก

ประเด็นยุทธศาสตร์ 3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย

แนวทางปฏิบัติ

1. การสร้างจิตสำนึกด้านการจัดการขยะมูลฝอยให้กับประชาชน

2. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและตรวจสอบการกระทำผิดกฎหมายด้านการจัดการขยะมูลฝอย
3. การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการจัดการขยะมูลฝอยของท้องถิ่น

กลยุทธ์ 1. การลดปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนด้วยกระบวนการต่างๆ

แผนงาน/โครงการ

- 1.1 โครงการรณรงค์และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจกับกระบวนการแยกขยะกับชุมชน
- 1.2 โครงการจัดตั้งศูนย์รีไซเคิลและธนาคารขยะชุมชน
- 1.3 โครงการสนับสนุนและจัดกิจกรรมคัดแยกขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด

กลยุทธ์ 2. เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอย

แผนงาน/โครงการ

- 2.1 โครงการก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้และจัดการขยะชุมชน
- 2.2 โครงการก่อสร้างนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ สื่อ สิ่งพิมพ์และโปสเตอร์ในการจัดการขยะชุมชน

กลยุทธ์ 3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย

แผนงาน/โครงการ

- 3.1 โครงการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีและส่งเสริมการคัดแยกขยะ
- 3.2 โครงการอบรมและสาธิตการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

การนำแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมสู่การปฏิบัติ

คณะผู้วิจัย เทศมนตรีเทศบาลตำบล นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลและตัวแทนชุมชน ร่วมประชุมปรึกษาหารือเพื่อนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของอำเภอแม่สะเรียง และได้กำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินโครงการ/กิจกรรม โดยแต่ละหน่วยงานได้ดำเนินการตามโครงการ/กิจกรรม ที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

- 1.โครงการรณรงค์และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจกับกระบวนการแยกขยะกับชุมชน
2. โครงการจัดตั้งศูนย์รีไซเคิลและธนาคารขยะชุมชน
3. โครงการสนับสนุนและจัดกิจกรรมคัดแยกขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด
4. โครงการก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้และจัดการขยะชุมชน
5. โครงการก่อสร้างนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ สื่อ สิ่งพิมพ์และโปสเตอร์ในการจัดการขยะชุมชน
6. โครงการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีและส่งเสริมการคัดแยกขยะ

7. โครงการอบรมและสาธิตการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผลการประเมินการบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม อำเภอแม่สะเรียง

5.1 แผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติในการจัดการขยะชุมชน อำเภอแม่สะเรียง โครงการและแผนงาน ภายใต้แผนกลยุทธ์บรรลุตามเป้าหมาย ยกเว้น โครงการจัดตั้งศูนย์รีไซเคิลและธนาคารขยะชุมชน และ โครงการก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้และจัดการขยะชุมชน ยังไม่แล้วเสร็จเนื่องจากมีบางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้

5.2 ผลการประเมินการมีส่วนร่วมในการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติของการจัดการขยะชุมชน อำเภอแม่สะเรียง จากการศึกษาพบว่าคณะกรรมการชุมชนเทศบาลตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมเป็นบางส่วนในการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติของการจัดการขยะชุมชน คิดเป็น ร้อยละ 73.97 รองลงมามีส่วนร่วมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 21.92 และไม่ได้มีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 4.11 ตามลำดับ

คณะกรรมการชุมชน เทศบาลตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติของการจัดการขยะชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.35) ซึ่ง ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการมีส่วนร่วมคือ ความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ที่ดิน เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม โครงการ แผนงานต่างๆ ความพร้อมของคณะกรรมการชุมชน/องค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการ แผนงานต่างๆ ในการจัดการขยะชุมชน การประสานงาน ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับคณะกรรมการชุมชน/องค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดทำกิจกรรม โครงการ แผนงานในการจัดการขยะชุมชน และการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการจัดทำกิจกรรม โครงการและแผนงาน การจัดการขยะชุมชน คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.52 รองลงมา 2.49 และ 2.48 ตามลำดับ

5.3 ประสิทธิภาพของนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ในการจัดการขยะชุมชนอำเภอแม่สะเรียง

5.3.1 เตาเผาขยะแห้งชุมชน

เตาเผาขยะแห้งชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมขนาด 400 ลิตร เป็นเตาที่ทำจากถังน้ำมัน ขนาด 200 ลิตร กั้นเปิดให้อากาศไหลเข้าผ่านไส้เตาที่สร้างให้เป็นโครงให้อากาศไหลเข้าตรงกลางกันเตาเพื่อการเผาไหม้ที่สมบูรณ์ สามารถเผาเศษขยะแห้งประเภทกิ่งไม้ กระดาษ ใบไม้ พลาสติกที่ใช้งานไม่ได้ ชาวบ้านสนใจเป็นจำนวนมาก

5.3.2 ถังทำปุ๋ยหมักแบบเดิมอากาศ

ถังทำปุ๋ยหมักจากเศษขยะเปียกเดิมอากาศ ขนาด 60 ลิตร สามารถผลิตปุ๋ยหมักโดยใช้ เวลา 15 – 30 วัน ซึ่งได้รับความสนใจจากชุมชนในการนำไปใช้

5.3.3 เครื่องย่อยขวดแก้วและเศษแก้ว

เครื่องย่อยแก้ว ขนาด 50 ลิตร สามารถย่อยผสมขวดแก้วได้ในอัตราความเร็วประมาณ 100 ลิตร ต่อ ชั่วโมง

5.3.4 เครื่องย่อยปุ๋ยหมักและเศษใบไม้และผสมปุ๋ย

เครื่องย่อยปุ๋ยหมักและเศษใบไม้และผสมปุ๋ยขนาด 100 ลิตร สามารถย่อยผสมปุ๋ย หมักและเศษใบไม้ได้ในอัตราความเร็ว 300 ลิตร ต่อ ชั่วโมง

5.3.5 สื่อสิ่งพิมพ์โปสเตอร์การคัดแยกขยะ

โปสเตอร์ออกแบบให้เห็นกระบวนการแยกขยะในครัวเรือนและ ชนิดของพลาสติก ที่รีไซเคิลได้ นำไปใช้เป็นแบบตัวอย่างให้หน่วยงานท้องถิ่นนำไปขยายผล

การทบทวนแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมโดยการบูรณาการ ของหน่วยงาน ท้องถิ่น อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

นายอำเภอ ปลัดอำเภอ เทศบาลตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้า ร่วมประชุมเพื่อทบทวนผลการดำเนินงานและแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม จึงได้มีการวิเคราะห์และการปรับปรุงแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อ นำไปปฏิบัติ นอกจากนี้ได้กำหนดแนวทางการเพิ่มสมรรถภาพในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแม่สะเรียง ซึ่ง ประกอบด้วย

สมรรถนะที่ 1 วางแผนการจัดการขยะมูลฝอยด้วยการจัดให้มีแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูล ฝอยระดับเทศบาล/ระดับองค์การบริหารส่วนตำบล

สมรรถนะที่ 2 ลดปริมาณขยะมูลฝอยด้วยการจัดให้มีการดำเนินกิจกรรมลด คัดแยกและนำ ขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ในรูปแบบ 1 เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล 1 รีไซเคิล

สมรรถนะที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยให้ครอบคลุมพื้นที่บริการ

สมรรถนะที่ 4 แก้ไขปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย โดยการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในลักษณะ รวมศูนย์ หรือมีการใช้บริการสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยร่วมกันกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ใกล้เคียง

สมรรถนะที่ 5 ประสิทธิภาพในการกำจัดขยะมูลฝอย

สมรรถนะที่ 6 เพิ่มรายได้จากการบริหารจัดการขยะมูลฝอย